

جزوه اهداف آموزشی

هدف‌های دقیق آموزشی که به آن هدف‌های رفتاری^۱ نیز می‌گویند بیاناتی هستند که یادگیری‌های مختلف فراگیران را بر حسب تغییرات حاصل در رفتار یا عملکرد آنان نشان می‌دهند.

اهداف رفتاری سه ویژگی اصلی دارند:

۱ - هدف را بر حسب رفتار اندازه‌پذیر فراگیر بیان می‌کند.

۲ - شرایط یا وضعیت عملکرد را بیان می‌کند.

۳ - ملاک عملکرد را بیان می‌کند.

اهداف آموزشی در مرحله اول به سه حوزه شناختی^۲، عاطفی^۳ و روانی-حرکتی^۴ تقسیم می‌شوند.

اهداف آموزشی حوزه شناختی

این حوزه مهم‌ترین حوزه یادگیری به شمار می‌آید و بر اساس طبقه‌بندی بلوم^۵ شش طبقه دارد:

۱- به یاد آوردن^۶ (دانش): یادآوری امور و بازیابی اطلاعات از حافظه درازمدت

۲- فهمیدن^۷: توانایی درک منظور یا مقصود یک مطلب است. فهمیدن به پاسخ‌های اضافه‌ای مانند ترجمه، تفسیر، تعبیر، خلاصه کردن و ... نیاز دارد.

۳- به کار بستن^۸: توانایی استفاده از قواعد، قوانین، اصول و روش‌ها در موقعیت‌های عینی و عملی

۴- تحلیل کردن^۹: توانایی شکستن یک موضوع به اجزا یا عناصر آن و توصیف روابط آنها

۵- ارزشیابی کردن^{۱۰}: ارزشیابی و داوری بر اساس یک ملاک یا معیار

۶- آفریدن / خلق کردن^{۱۱}: قرار دادن عناصر یا اجزا در ساختاری نو

نمونه‌هایی از افعال رفتاری برای طبقات شناختی در جدول ۱ آمده است.

¹ behavioral objectives

² cognitive

³ affective

⁴ psychomotor

⁵ Bloom

⁶ knowledge

⁷ Understand

⁸ apply

⁹ analyze

¹⁰ evaluate

¹¹ create

جدول ۱. نمونه افعال رفتاری مربوط به حوزه شناختی

حل مسئله (تاکسون سه)	تفسیر اطلاعات (تاکسون دو)	یادآوری مطالب (تاکسون یک)
جمع‌آوری کردن	توصیف کردن	نوشتن
تولید کردن	تشریح کردن	رسم کردن
طرح کردن	محاسبه کردن	شمردن
اداره کردن	توجیه کردن	لیست کردن
خلق کردن	فهماندن	فهرست کردن
فرمول‌بندی کردن	گزارش کردن	بیان کردن
جور کردن	ترجمه کردن	تعریف کردن
پیشنهاد منطقی کردن	مقایسه کردن	نام بردن
ساختن	تفسیر کردن	ثابت کردن
انتخاب منطقی	نشان دادن	زیر موضوع خط کشیدن
تکمیل کردن	تجزیه و تحلیل کردن	...
راه حل کردن	پی‌بردن به ارتباطات	
...	کشف کردن	
	طبقه‌بندی کردن	
	تشخیص دادن	
	...	

اهداف آموزشی حوزه عاطفی

طبق طبقه‌بندی کراتول^۱ و همکاران اهداف حوزه شناختی شامل موارد زیر هستند:

- ۱ - دریافت کردن^۲ یا توجه کردن^۳: توجه به وجود برخی پدیده‌ها و محرک‌های محیطی
 - ۲ - پاسخ دادن^۴: توجه فعالانه به پدیده‌ها و انجام کارهایی درباره آنها یا فعالیت حاکی از پذیرش یک امر
 - ۳ - ارزش گذاردن^۵: احساس یا باور پایدار حاکی از ارزشمند بودن یک امر
 - ۴ - سازمان دادن به ارزش‌ها^۶: دسته‌بندی و نظام‌دار کردن ارزش‌ها (به گونه‌ای که برخی مهم‌تر جلوه می‌کنند).
 - ۵ - شخصیت پذیرفتن^۷: تبدیل نظام ارزشی به صورت سبک زندگی یا دیدگاه فلسفی
- نمونه افعال رفتاری برای حوزه عاطفی در جدول ۲ آمده است.

¹ Krathwohl

² receiving

³ attending

⁴ responding

⁵ valuing

⁶ organization of values

⁷ characterization

جدول ۲. نمونه افعال رفتاری حوزه عاطفی

پذیرفتن دیگران (تاکسون یک)	واکنش در مقابل نیازهای دیگران (تاکسون دو)	درونی شدن یک احساس (تاکسون سه)
توجه کردن	همکاری کردن	پیگیری کردن خودکار
قبول کردن	همگامی کردن	دفاع کردن
پاسخ دادن	اطاعت کردن	ترجیح دادن
حضور پیدا کردن	کمک کردن	تبلیغ کردن
...	تحت تاثیر قراردادن	(کلاً برای این قسمت شواهد
	تصدیق کردن	تایید شده‌ای را نمی‌توان
	حمایت کردن	مشخص نمود).
	...	

اهداف آموزشی حوزه روانی حرکتی

بر اساس طبقه‌بندی سیمپسون^۱ اهداف روانی - حرکتی شامل موارد زیر است:

- ۱ - ادراک (حسی)^۲: استفاده از حواس برای هدایت کنش های حرکتی
- ۲ - آمادگی یا آمایه^۳ آماده بودن برای انجام یک عمل
- ۳ - پاسخ هدایت شده^۴: عمل کردن بر اساس یک الگو در مراحل اولیه یادگیری
- ۴ - مکانیسم یا عادت^۵: عمل کردن نسبتاً عادت‌ی و خودکار
- ۵ - پاسخ پیچیده آشکار^۶: ترکیب تعدادی از عادت‌ها است.
- ۶ - انطباق^۷: استفاده از مهارت‌های قبلاً آموخته شده برای انجام اعمال مرتبط تازه
- ۷ - ابتکار^۸: خلق الگوهای حرکتی تازه

نمونه افعال رفتاری حوزه روانی - حرکتی در جدول ۳ آمده است.

¹ Simpson

² perception

³ set

⁴ guided response

⁵ mechanism

⁶ complex overt response

⁷ adoption

⁸ origination

جدول ۳. نمونه افعال حوزه روانی-حرکتی

انجام یک عمل به صورت خودکار و یا کارایی بالا (تاکسون سه)	کنترل موثر مهارت‌های عملی (تاکسون دو)	تقلید یک نمونه (تاکسون یک)
عملی را کاملاً بدون تقص انجام دادن	هماهنگ کردن	عملی را دقیقاً مثل استاد انجام دادن
نوآوری در عمل	عملی را بدون دخالت استاد انجام دادن	کپی کردن
طراحی و خلق عملی جدید	نشان دادن یک عمل به دیگری	جعل کردن
...	...	عملی را تکرار کردن
		برخوردار بودن از اعضای حسی و حرکتی سالم
		برای انجام اعمال مورد نظر به عنوان یک پیش‌نیاز محسوب می‌شود.